

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2025-10-31 Nr. 429-265
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas su draudiku sudarė būsto draudimo sutartį (draudimo liudijimas TIA Nr. (duomenys neskelbtini)), kuria draudiko parengtų Būsto draudimo taisyklių Nr. 067¹ (toliau – Taisyklės) pagrindu ir draudimo variantu „standartinis“ buvo apdraustas pareiškėjui nuosavybės teise priklausantis butas, esantis adresu: (duomenys neskelbtini) (toliau – draudimo sutartis). Draudimo laikotarpis – nuo 2025 m. birželio 29 d. iki 2026 m. birželio 28 d.

2025 m. liepos 21 d. pareiškėjas draudikui pateikė pranešimą apie 2025 m. liepos 20 d. apdraustam turtui padarytą žalą: „Del didelio oro srautu, gūsio užsitrenkė didelė jėga langas ir sulūžo jo dalys. Defektinis aktas bus pateiktas“ (toliau – Įvykis).

Pareiškėjas draudikui pateikė 2025 m. liepos 21 d. MB „Langmita“ techninės apžiūros lapą, kuriame nurodyta: „Gedimas galėjo atsirasti dėl temperatūrinių svyravimų arba mechaninio poveikio (pvz., dėl skersvėjo trinkelėjimo).“

2025 m. liepos 25 d. draudikas priėmė sprendimą Įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, nes pareiškėjas yra pasirinkęs draudimo variantą „standartinis“ ir joks Įvykis, kokį sudarydamos draudimo sutartį šalys susitarė laikyti draudžiamuoju Įvykiu, neįvyko, be to, Įvykis atitinka nedraudžiamųjų Įvykių sąlygas.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko sprendimu Įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir pateikė draudikui pretenziją. Pareiškėjas nurodė, kad Įvykis kilo dėl tą dieną buvusios audros.

Draudikas, atsakydamas į pareiškėjo pretenziją, paaiškino, kad, vadovaujantis Taisyklių A.IV dalies 1.3 papunkčiu, nedraudžiamasis Įvykis yra žala, kurią langams ar kitam turtui padarė vėjas ne audros metu, pavyzdžiui, skersvėjis išdaužia langą ar sulaužo rėmą. Kadangi nėra nustatyta, kad žala buvo padaryta audros metu ar dėl kitų draudžiamųjų rizikų, žalos atlyginimas nėra taikomas. Taip pat, pagal Taisyklių A.IV dalies 4.18 papunktį, išmoka nemokama dėl bet kokių kitų Įvykių ar priežasčių, kurios Taisyklėse nėra aiškiai įvardytos kaip draudžiamieji Įvykiai. Pareiškėjo pateiktame defektų akte Įvykio priežastys įvardytos kaip „temperatūrinių svyravimų arba mechaninio poveikio (pvz., dėl skersvėjo trinkelėjimo)“ padarinys. Toks Įvykis atitinka nedraudžiamojo Įvykio sąlygą, nes nebuvo nustatyta, kad žala buvo padaryta dėl Įvykio dieną buvusios audros.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko sprendimu ir kreipėsi į Lietuvos banką, prašydamas išnagrinėti kilusį ginčą. Pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą Įvykį pripažinti draudžiamuoju ir atlyginti dėl žalos apdrausto buto langui kilusius nuostolius.

Pareiškėjas nurodė, kad klientas nėra įpareigotas būti namuose visą draudimo laikotarpį ar įsirengti vaizdo stebėjimo kamerą tam, kad galėtų tiksliai nurodyti, kada jam nebūnant namie susidarė stiprus oro gūsis ar nuo skersvėjo užsivėrė langas. Jo nuomone, draudimo bendrovės darbuotojai negali žinoti, ar konkrečiu metu ir konkrečioje vietoje buvo audra, todėl tokie draudiko teiginiai yra nepagrįsti.

¹ 2021 m. kovo 30 d. redakcija, galioja nuo 2021 m. balandžio 16 d.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepinimas. Jame draudikas pakartojo atsakyme į pareiškėjo pretenzijas išdėstytus argumentus ir aplinkybes bei prašė pareiškėjo reikalavimą laikyti nepagrįstu.

Draudikas nurodė, kad duomenų apie pareiškėjo įvardintą įvykio dieną apdrausto turto buvimo vietoje kilusią audrą nėra. Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos (toliau – LHMT) duomenimis, apdraustam turtui artimiausioje hidrometeorologijos stotyje didžiausias vėjo greitis pareiškėjo nurodomą įvykio dieną buvo 9,9 m/s, t. y. vėjas, neatitinkantis audros sąlygų.

Draudiko nuomone, įvykis neatitinka jokio Taisyklėse numatyto draudžiamąjo įvykio sąlygos. Atvirkščiai – įvykis atitinka Taisyklėse nurodytų nedraudžiamųjų įvykių sąlygas, nes įvykio priežastis yra mechaninis poveikis, t. y. skersvėjo sukeltas smūgis.

Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė, kad surinko pakankamai jo sprendimą pagrindžiančių duomenų ir pagrįstai įvykį pripažino nedraudžiamuoju, todėl prašė pareiškėjo reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas kilo dėl draudiko sprendimo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti draudimo sutartyje įtvirtintas draudžiamųjų įvykių sąlygas bei administruojant žalą užfiksuotas įvykio aplinkybes ir nustatyti, ar draudikas pagrįstai atsisakė įvykį pripažinti draudžiamuoju.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja teisės aktams. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalį). CK 6.38 straipsnyje įtvirtinti prievolių vykdymo principai įpareigoja sutarties šalis savo prievolės vykdyti sąžiningai, tinkamai, pagal įstatymų ar sutarties nurodymus, o kai tokių nėra – vadovaujantis protingumo kriterijais. Be to, kiekviena šalis turi atlikti savo pareigas kuo ekonomiškiau ir vykdydama prievolę bendradarbiauti su kita šalimi (šalių pareiga kooperotis).

Šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką, draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas ir sąlygas. Draudimo apsauga ir jos teikimo sąlygos nustatomos tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose².

Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas ir kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtą draudimo riziką laipsnį³. Taigi draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamąjo įvykio fakto

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015 ir kt.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007.

nustatymu (CK 6.987 straipsnis)⁴.

Remiantis Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 2 straipsnio 33 punktu, draudžiamasis įvykis – tai draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškiny, su kuriuo įstatymas sieja teisinius padarinius, konkrečiai – draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką.

Draudimo paslaugų sutartyje nustatyti draudžiamieji ir nedraudžiamieji įvykiai apibrėžia draudiko prisiimamos rizikos mastą, sutarties apimtį ir ribas. Nedraudžiamuoju įvykiu laikytinas atsitikimas, kuris šalių sutarimu nelemia draudiko pareigos išmokėti draudimo išmoką⁵.

Nagrinėjamu atveju individualias draudimo sąlygas įtvirtinančiame draudimo liudijime nustatyta, kad butas apdraustas draudimo variantu „standartinis“. Draudimo liudijime nurodyta, kad, pasirinkus „standartinį“ draudimo variantą, turtas yra draudžiamas, be kita ko, ir nuo gamtinių jėgų (tarp jų ir audros) rizikos. Remiantis Taisyklių A.IV dalies 1 punktu, apdrausto turto draudimo apsauga apima šio turto sugadinimo, sunaikinimo ar praradimo įvykius, kurie staiga ir netikėtai sukeliami arba įvyksta dėl šiame skyriuje išvardytų rizikų, jeigu jos numatytos draudimo sutartyje. Taisyklių A.IV dalies 1.3 a papunktyje numatyta gamtinių jėgų rizika, pagal kurią vienas iš draudžiamųjų įvykių – audra, t. y. stiprus vėjas, kuris ardo pastatus, laužo medžių šakas, išjudina lengvesnius daiktus. To paties Taisyklių papunkčio stulpelyje „Nedraudžiamieji įvykiai (nuostoliai neatlyginami)“ nurodyta, kad nedraudžiamuoju įvykiu laikoma žala langams, durims ar kitam turtui, kurią padaro vėjas ne audros metu (pvz., skersvėjis išdaužia langą, sulaužo rėmą). Tokiu atveju žala gali būti atlyginama pagal Taisyklių A.IV dalies 1.12 papunkčio nuostatas, kurios šiuo atveju neaktualios, nes yra taikomos tik pasirinkus „maksimalų“ draudimo variantą.

Be kita ko, Taisyklių A.VI dalies 4.18 papunktyje nurodoma, kad žala neatlyginama dėl bet kokių kitų įvykių ar priežasčių, kurie šiose Taisyklėse ar draudimo sutartyje neįvardyti kaip draudžiamieji įvykiai (šis papunktis netaikomas, kai teikiama Taisyklių A.IV dalies 1.12 papunktyje nurodyta draudimo apsauga).

Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad pareiškėjas reikalavimą įvykį pripažinti draudžiamuoju grindžia aplinkybe, kad įvykis įvyko dėl audros – stipraus vėjo sukkelto skersvėjo smūgio.

Draudikas savo sprendimą pripažinti įvykį nedraudžiamuoju grindžia būtent Taisyklių A.IV dalies 1.3 papunkčio stulpelyje „Nedraudžiamieji įvykiai (nuostoliai neatlyginami)“ įtvirtinta nedraudžiamojo įvykio sąlyga, nes žala langui padaryta skersvėjo ne audros metu.

Draudikas, siekdamas pagrįsti savo sprendimą, Lietuvos bankui pateikė LHMT duomenis apie įvykio dieną apdraustam pareiškėjo turtui artimiausioje hidrometeorologijos stotyje fiksuotas oro sąlygas – didžiausias vėjo greitis buvo 9,9 m/s.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu „Dėl stichinių, katastrofinių meteorologinių ir hidrometeorologinių reiškinių rodiklių patvirtinimo“⁶, labai smarkiu vėju laikomas vėjas, kurio maksimalus greitis yra ≥ 24 ir < 33 m/s, labai smarkia audra laikomas kompleksas pavojingų meteorologinių reiškinių, kai pasireiškia perkūnija ir (ar) škvalas, smarkus lietus, kruša, maksimalus vėjo greitis yra ≥ 15 ir < 28 m/s, kritulių kiekis yra ≥ 15 ir ≤ 12 mm/val. Draudikas paaiškino, kad vėjo greitis nuo 6 m/s iki 14 m/s LHMT apibūdinimas kaip vidutinio stiprumo vėjas.

Pareiškėjas tiek draudikui, tiek Lietuvos bankui pateikė 2025 m. liepos 21 d. MB „Langmita“ techninės apžiūros lapą, kuriame nurodyta, kad „Gedimas galėjo atsirasti dėl temperatūrinių svyravimų arba mechaninio poveikio (pvz., dėl skersvėjo trinkelėjimo).“

Be kita ko, pranešdamas draudikui apie įvykį, pareiškėjas taip pat nurodė: „Dėl didelio oro srautu, gūσιο užsitrenkė didelė jėga langas ir sulūžo jo dalys.“ Atkreiptinas dėmesys, kad, pranešdamas apie įvykį, pareiškėjas nenurodė jokių su audra susijusių aplinkybių.

Sutiktina su draudiko argumentu, kad kompleksinis paties pareiškėjo pateikto pirminio įvykio aplinkybių aprašymo ir MB „Langmita“ atliktos techninės apžiūros išvadų vertinimas patvirtina prielaidą, jog langui žala padaryta dėl mechaninio poveikio, t. y. skersvėjo sukkelto smūgio.

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-316/2013.

⁶ Patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. D1-870.

Atsižvelgiant į tai, kad Įvykio dieną nebuvo fiksuota neįprastų orų sąlygų, t. y. vėjo greitis net nebuvo artimas pavojingų meteorologinių reiškinių rodikliams, taip pat nesant jokių kitų objektyvių duomenų apie Taisyklėse nurodytus audros rizikos pasireišimo požymius, pritartina draudikui, kad įrodymų visuma nepatvirtina vėliau pareiškėjo iškeltos versijos apie staigų ir netikėtą audros poveikį.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko sprendimu, taip pat rėmėsi argumentu, kad jis nežino ir neprivalo pranešti tikslaus Įvykio laiko, todėl ir draudikas negali nustatyti, kad tuo metu Įvykio vietoje nebuvo audros.

Šiame kontekste sutiktina su draudiko argumentu, kad draudimo sutartis yra grindžiama, be kita ko, pasitikėjimo principu, kiekviena jos šalis turi iš jos kylančias pareigas. Akivaizdu, jog įprastai būtent draudėjas geriausiai žino ir gali nurodyti įvykio aplinkybes, todėl viena iš draudėjo pareigų – pranešti draudikui jam žinomas Įvykio aplinkybes. Ši pareiga įtvirtinta tiek Draudimo įstatymo 98 straipsnio 1 dalyje, tiek Taisyklėse.

Kartu pažymėtina, kad audros, kaip meteorologinio reiškinio ir draudžiamos rizikos, požymiai yra nurodyti tiek teisės aktuose, tiek Taisyklėse, tyrimą atliekantis draudikas kiekvienu atveju vertina, ar yra objektyvių duomenų, jog šie požymiai faktiškai pasireiškė. Šiuo atveju draudikas taip pat atliko išsamų Įvykio tyrimą ir priėmė įrodymais pagrįstą sprendimą.

Pažymėtina, jog civilinėje teisėje faktų įrodymumo problema sprendžiama remiantis tikimybių pusiausvyros principu, t. y. faktas gali būti pripažintas įrodytu, jei šalies, kuri juo remiasi, pateikti įrodymai leidžia daryti labiau tikėtiną išvadą, kad jis yra, nei kad jo nėra. Kompleksiškai įvertinus pateiktus duomenis, sutiktina su draudiko išvada, kad Įvykis neatitinka nė vieno įvykio, kurį draudimo sutarties šalys būtų sutarusios laikyti draudžiamuoju, aplinkybių ir atitinka bent dviejų nedraudžiamųjų įvykių aplinkybes (nedraudžiamuoju įvykiu laikoma žala langams, durims ar kitam turtui, kurią padaro vėjas ne audros metu (pvz., skersvėjis išdaužia langą, sulaužo rėmą); žala neatlyginama dėl bet kokių kitų įvykių ar priežasčių, kurie šiose Taisyklėse ar draudimo sutartyje neįvardyti kaip draudžiamieji įvykiai⁷), todėl pagrįstai laikytinas nedraudžiamuoju įvykiu.

Įvertinus pateiktus duomenis, darytina išvada, kad nustatęs, jog žala langui atitinka draudimo sutartyje nustatytas nedraudžiamųjų įvykių sąlygas, draudikas pagrįstai priėmė sprendimą Įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir nemokėti draudimo išmokos. Dėl šių priežasčių pareiškėjo reikalavimas pripažinti Įvykį draudžiamuoju atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis

⁷ Taisyklių A IV dalies 1.3 papunkčio stulpelis „Nedraudžiamieji įvykiai (nuostoliai neatlyginami)“ ir Taisyklių A VI dalies 4.18 papunktis.